

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 08 grudnia 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.65.2023.GK

Pan
Sylwester Pajęcki
Dyrektor
Wrocławskiego Centrum
Opieki i Wychowania
Placówki nr 3
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 15 - 17 listopada 2023 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2023 r. poz. 1426 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, w związku z art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Grzegorz Kownacki - starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Emilia Molska – Kaźmierczak - starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania Placówce nr 3 we Wrocławiu z siedzibą przy ul. Legnickiej 21/9, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności jednostki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzegania praw dziecka oraz zgodności zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi, w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy w okresie od 1 listopada 2022 r. do 15 listopada 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półroczu 2023 r. W okresie objętym kontrolą, odpowiedzialnym za realizację zadań w ocenianych obszarach był Pan Sylwester Pajęcki pełniący funkcję dyrektora Placówki.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 63. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w Placówce, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez dyrektora Placówki.

(dowód: akta kontroli str. 20 - 21)

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.20.2014 z dnia 27 lutego 2014 r. (ze zm.), kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą łączącą zadania placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego i interwencyjnego z regulaminową liczbą 14 miejsc.

W dniu kontroli w Placówce umieszczonych było 14. dzieci. Analiza ewidencji wychowanków w kontrolowanym okresie wykazała, że powtarzającą się sytuacją było przekroczenie w poszczególnych miesiącach liczby miejsc wskazanej w ww. zezwoleniu Wojewody Dolnośląskiego. Jedna sytuacja była uzasadniona w świetle art. 103 ust. 2 pkt 2 ustawy. Pozostałe przypadki stanowiły nieprawidłowość. Podkreślenia wymaga, iż organ wykonawczy Miasta Wrocławia kierując ww. dzieci pomimo braku w niej miejsc naruszył przepisy ustawy. Zaznaczyć należy, iż w tym czasie Placówka nie posiadała zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust. 3a ustawy.

W wyniku kontroli przestrzegania przepisu art. 35 ust. 1 ustawy stwierdzono, iż umieszczenie w Placówce dziecka nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu a przebywający w niej na dzień kontroli wychowankowie byli w wieku powyżej 10. roku życia.

Obowiązkiem wynikającym z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanym dalej „rozporządzeniem”, jest prowadzenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej ewidencji dzieci, która zawiera informacje we wskazanym obszarze tj. imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych. W toku kontroli stwierdzono, iż Placówka spełniła wymóg w przedmiotowym zakresie.

Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka. W toku kontroli stwierdzono, iż dla przebywających w Placówce podopiecznych sporządzono powyższy dokument. Merytoryczna ocena przedłożonych diagnoz wykazała, że zawierały one informacje na temat: mocnych stron dziecka, przyczyn kryzysu w rodzinie, relacji dziecka z otoczeniem, rozwoju

dziecka. Ponadto diagnoza zawierała dodatkowe wskazania do pracy pedagogicznej, pracy z rodziną dziecka, usamodzielnienia dziecka w zakresie czynności samoobsługowych i funkcjonowania w przestrzeni społecznej w życiu codziennym. Diagnozy sporządzane były przez pedagoga i psychologa. Podkreślenia wymaga, iż przedmiotowe dokumenty zawierały szczegółową analizę diagnozowanych obszarów i wskazania/wnioski, które pozwalały na pełne wykorzystanie w tworzonych na kolejnym etapie planach pomocy dziecku. W miarę potrzeb diagnozy podlegały aktualizacji.

W świetle § 15 i § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia oraz art. 100 ust. 1 ustawy dla dzieci opracowano plan pomocy, który zawierał wymagane rozporządzeniem elementy. Plan pomocy dziecku dalej zwany „planem”, określał cele oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe (uwzględniając wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania do usamodzielnienia) oraz zawierał cel pracy z dzieckiem. Plan uwzględniał wskazania wynikające z ww. diagnozy psychofizycznej. Ponadto sporządzano okresowo sprawozdania z jego realizacji, z których wynikała informacja o aktualnym etapie realizacji poszczególnych działań pomocowych podjętych wobec dziecka. Plan był modyfikowany nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Przedmiotowy dokument był sporządzony i realizowany przez wychowawcę, we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Opracowując plan, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględniano jego zdanie.

Dla wychowanków kontrolowanej jednostki prowadzone były karty pobytu zawierające informacje w zakresie, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Karty pobytu uzupełniane były nie rzadziej niż co miesiąc (dot. dzieci nieumieszczonych interwencyjnie), a zawierane w nich informacje pozwalały na jednoznaczne ustalenie aktualnej sytuacji dziecka przebywającego w Placówce, w tym pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji. Weryfikacja przestrzegania obowiązku podjęcia działań, o których mowa w § 5 rozporządzenia w sytuacji stwierdzenia nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce wykazała, iż w kontrolowanym okresie w sytuacji wystąpienia takich zdarzeń, dyrektor przeprowadził postępowanie wyjaśniające, a następnie powiadomiono o tym w ciągu 24 godzin rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka (w przypadku zaistnienia tego faktu) oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Kontrola przestrzegania przepisów art. 93 ust. 4 pkt 3 oraz art. 100 ust. 3 ustawy wykazała, iż w analizowanym okresie podejmowane były w szerokim zakresie działania mające na celu podtrzymywanie kontaktów dziecka z rodziną biologiczną i w sytuacji temu sprzyjającej zakończenie jego pobytu w pieczy zastępczej i powrót do rodziny. Z prowadzonych w Placówce dokumentów, w tym karty pobytu, kwestionariusza rozmów z rodziną oraz działań inicjowanych przez psychologa, pedagoga, wychowawców i pracownika socjalnego jasno wynikało, iż rodzice podlegali szeroko rozumianej pedagogizacji w zakresie umożliwiającym starania o powrót dziecka z pieczy. Wychowankowie byli urlopowani do domów rodzinnych (w przypadkach to umożliwiających) oraz utrzymywali kontakt telefoniczny i bezpośredni z osobami bliskimi. Rodzicom zagwarantowano warunki do odwiedzin dzieci w Placówce jednak nie korzystali oni aktywnie z tej możliwości. W diagnozach psychofizycznych dziecka zawierano wskazania do pracy z rodziną na rzecz jej reintegracji, co było w czytelny sposób uwzględniane przez wychowawców w tworzonych planach. Istotne znaczenie miały także działania podejmowane przez pracownika socjalnego Placówki w oparciu o plan pracy socjalnej uwzględniający specyfikę problemów wykazywanych przez rodzinę.

Ponadto pracownicy Placówki podejmowali współpracę z przedstawicielami jednostek instytucjonalnych, w szczególności z: asystentem rodziny, kuratorami, pracownikami ośrodka pomocy społecznej oraz sądami. Współdziałanie z ww. przedstawicielami miało na celu aktualizację informacji na temat rodzin biologicznych dzieci, ich warunków socjalno-bytowych oraz diagnozę zmian poczynionych przez rodziców, umożliwiających powrót dzieci do rodziny. Podkreślenia wymaga, iż pomimo podejmowanych działań w przedmiotowym zakresie powrót wychowanków do rodzin biologicznych był utrudniony z uwagi na zmienny charakter współpracy rodziców z Placówką, w tym spowodowany występowaniem uzależnień, ujemnego stylu funkcjonowania na płaszczyźnie społecznej oraz rozbieżności pomiędzy deklarowanymi zobowiązaniami, a faktycznie podejmowanymi działaniami.

(dowód: akta kontroli str. 22 - 52)

Analizując przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę przepisów art. 136, art. 137 i art. 138 ust. 1 ustawy dotyczących organizacji i dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą realizowano powyższe. Kontroli poddano okresowe oceny sytuacji dziecka dokonane w 12. terminach tj. 20 grudnia 2022 r., 3 stycznia 2023 r., 14 marca 2023 r., 10, 11 i 18 kwietnia 2023 r., 20 i 27 czerwca 2023 r., 8 sierpnia 2023 r., 12 września 2023 r., 10 i 17 października 2023 r.

O terminie okresowej oceny sytuacji dziecka Placówka powiadomiła organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, możliwych do zaproszenia rodziców oraz w uzasadnionych

przypadkach asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka oraz ośrodek adopcyjny. Zespół dokonał analizy sytuacji każdego wychowanka zgodnie z ustawowo określonym celem. We wszystkich przypadkach sporządzono wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazano je skutecznie do właściwego sądu. Podkreślenia wymaga, iż nie zaistniała sytuacja uzasadniająca konieczność przekazania ww. wniosków do ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego. Okresowe oceny były dokonywane w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku, spełniając wymóg wskazany w art. 138 ust. 1 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 53 - 56)

W świetle art. 100 ust. 4 ustawy dyrektor dokonał zgłoszeń informacji do ośrodka adopcyjnego o dzieciach przebywających w Placówce z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Sytuacja ta dotyczyła 7. wychowanków.

W trakcie kontroli stwierdzono, że zgodnie z §17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia prowadzono dla każdego dziecka arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. Ponadto w dokumentacji dzieci znajdowały się w świetle § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga, z opisem ich przebiegu (dot. dzieci tego wymagających).

Postępowanie kontrolne wykazało, iż w kontrolowanym okresie nie wystąpiła sytuacja w postaci opuszczenia Placówki przez wychowanków w wyniku usamodzielnienia, o którym mowa w ustawie. W stosunku do 3. wychowanków w niej przebywającej zaistniały podstawy do rozpoczęcia tego procesu poprzez wskazanie przez usamodzielnianą osobę opiekuna usamodzielnienia, który podejmie się pełnienia tej funkcji oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby. W dwóch przypadkach powyższe zostało dokonane. Opiekun usamodzielnienia w świetle art. 145 ust. 3 ustawy został zaakceptowany przez dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu miasta na prawach powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. W 1. przypadku opisywany proces usamodzielnienia nie został zainicjowany w rzeczonym zakresie z uwagi na przebywanie wychowanka na długotrwałej ucieczce z Placówki. Na dzień kontroli nie wystąpiła jeszcze konieczność opracowania przez osoby usamodzielniane wspólnie z opiekunem usamodzielnienia indywidualnego programu usamodzielnienia.

W Placówce przestrzegany był przepis § 12 ust. 2 rozporządzenia w postaci przeprowadzenia obchodu przez osoby pracujące z dzieckiem, sprawujące opiekę w godzinach nocnych w Placówce co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy, a fakt ten

był dokumentowany w prowadzonym „*Raporcie godzin nocnych – Placówki nr 3, Legnicka 21/9*”.

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, nakazującego comiesięczne wypłacanie dzieciom od 5. roku życia, kwot pieniężnych do własnego dysponowania, których wysokość nie była niższa niż 1 % i nie wyższa niż 8 % kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy, Placówka spełniła rzeczony wymóg. Dzieci potwierdzały odbiór pieniędzy, a fakt ten dokumentowano.

W toku kontroli stwierdzono, iż w świetle art. 97 ust. 1 i 1a ustawy Pan Sylwester Pajęcki kierował Placówką pełniąc funkcję dyrektora przy pomocy wyznaczonych osób. Kwalifikacje dyrektora Placówki, o których mowa w art. 97 ust. 3 ustawy były zgodne z obowiązującym wymogiem. Ponadto analiza akt osobowych dotyczących spełnienia przez osoby pracujące z dziećmi w Placówce wymogu w obszarze kwalifikacji zawodowych, o których stanowi art. 98 ust. 1 i ust. 3 ustawy, potwierdziła zgodność w rzeczonym zakresie. Kontrolując przestrzeganie przepisu art. 99 ust. 5 ustawy stwierdzono, iż zatrudniona w Placówce osoba do obsługi spełniła wymóg w postaci braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz była zdolna do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.

W trakcie kontroli zweryfikowano przestrzeganie przez Placówkę przepisu art. 4 pkt 1 – 11 ustawy. Z dostępnej i przeanalizowanej dokumentacji oraz rozmów z wychowankami wynikało, że w Placówce przestrzegano praw dziecka. Uczestniczyli oni aktywnie w jej życiu, uwzględniano zdanie podopiecznych w sprawach ich dotyczących, podtrzymywano kontakty z osobami bliskimi. Podkreślenia wymaga, iż kontrolowana jednostka tworzyła dzieciom warunki do rozwijania zainteresowań, zabezpieczono wychowanków w artykuły spożywcze, higieniczne, warunki mieszkaniowe, w tym decyzyjność w sferze wystroju swoich pokoi. Ponadto wzmacniano społeczność wychowanków nadając podopiecznym (oraz rodzicom) uprawnienie do skorzystania z „trybu odwoławczego” od decyzji osób z nimi pracujących poprzez zgłoszenie swoich uwag ostatecznie rozstrzygającemu w sprawie dyrektorowi Placówki.

Podopiecznym zapewniano stabilne środowisko wychowawcze. Zaznajomiono ich z miejscem zamieszkania, opiekunami i pozostałymi osobami pracującymi w Placówce, schematem dnia. Ponadto dzieci posiadały swoje pokoje oraz rzeczy osobiste. W ramach przygotowania do samodzielnego życia wszyscy wychowankowie sprząтали swoje pokoje, dbając o utrzymanie ich w czystości. U dzieci rozwijano umiejętności samoobsługowe

w zakresie higieny osobistej, przygotowywania posiłków i obróbki termicznej żywności, wykorzystania sprzętu AGD, sprawowania zakupów, przestrzegania zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym. Uwzględniając wiek podopiecznych, ich rozwój i możliwości indywidualne, angażowano ich do pomocy przy organizacji uroczystości takich jak ważne wydarzenia w życiu, święta, uczono kultury spożywania posiłków oraz zasad zdrowego żywienia. Wychowankowie posiadali wiedzę na temat swojego pochodzenia, a wychowawcy, pedagog, psycholog, dyrektor podejmowali z nimi rozmowy na ten temat.

(dowód: akta kontroli str. 56 - 82)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania Placówce nr 3 we Wrocławiu z siedzibą przy ul. Legnickiej 21/9 nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

Z up. WOJEWODY DOLNOSŁĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Grzegorz Kowalski
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

E. Kowalski
.....
(członek zespołu inspektorów)

